

γαλείων, πάντοτε γενναία ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐναντίας τῆς τύχης φορᾶς, πάντοτε ἀγαθὴ καὶ συμπαθητικὴ, ἡ Ὁρτενσία ἠδυνήθη νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸν Θεὸν δι' εὐτυχίαν ἐφήμερον, ἧς μόνον ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἐποίησατο χρῆσιν. Ἡ πατρὶς αὐτῆς μὴ ἐκίνησε διαρκῶς τὰς θλίψεις αὐτῆς, καὶ ἡ μόνη τῆς φιλοδοξίας ὑπῆρξε πάντοτε ὅτι καὶ μετὰ θάνατον θέλει διατηρήσῃ τι καὶ στέμματος τιμιώτερον — φίλους.

(Ἐκ τοῦ Γαλ. Π. Γ.)

ΠΟΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΟΦΕΙΛΕΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΔΑΝΕΙΣΤΗΣ.

Α. Τὸ πρῶτον ἔργον.

Ἐν τῇ ἀρχῇ ἔτι τῆς νεανικῆς ἡλικίας, ὅταν, πρωῒαν τινὰ, κατὰ τὴν ἔγερσιν, εὐρεθῇ τις ἀπέναντι οὐ χαίνοντος ἐλλειμματος τοῦ μηνιαίου του προϋπολογισμοῦ, καὶ τὸ βαλάντιόν του δὲν ἀφίνει πλέον τὸν γλυκὺν αὐτοῦ μεταλλικὸν ἥχον, καὶ ὁ σύρτης τοῦ γραφείου του δὲν περιέχει εἰμὴ ἐπιστολὰς πατρικὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον παραινετικάς, ποῦ ὁ τοιοῦτος ἔχει τὴν κεφαλὴν κλίνει;

Πόσοι πρωτόπειροι πρὸς τὸ ἔργον τοῦ ἀσώτου υἱοῦ δὲν μετανοοῦν τότε διὰ τὰ πλάσματα τῶν χιμαϊρῶν, αἵτινες, πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ πένητος, ἐμφανίζονται ὑπὸ τὴν μορφήν κυανοῦ προστατευτικοῦ στρουθίου, ὑπὸ τὸ σχῆμα ἄνθους κυνοσβατίου, οὗ ὁ κάλῃς μεταμορφοῦται εἰς κέρας τῆς Ἀμαλθείας!

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ὅμως, ἡ Πρόνοια ἐξεθρόνισε τὰς Μοίρας, τὰ Τελώνια· εἰς αὐτὴν περιποιήσατο τὸ μονοπώλιον τῶν γοητειῶν· καὶ αὐτὴν πρέπει νὰ ἐπικαλώμεθα ἐν ὥρᾳ θλίψεως καὶ ἀνεχρείας.

Εἰς τὸν ὄνειροπολοῦντα πρῶτόν τι δάνειον πρωτόπειρον, παρουσιάζεται αὕτη ὑπὸ τὴν ἐπιμήκη φύλλον χαρτοσήμου μορφήν, ἢ ὑπὸ τοὺς ἐτι ὕλικοτέρους χαρακτῆρας γόητος, θν οἱ εἰσαγγελεῖς ἰσχυρογνώμονως ἀποκαλοῦσι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ *χορλίφου*· καὶ ὁ ἄρχων οὗτος κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα συναξάριον, λέξις μυστηριώδης, ἰσχυρωτέρα πάντων τῶν καθβαλιστικῶν ὄρων, γονιμωτέρα ὅλων τῶν χημικῶν ἐργασιῶν.

— Νεανίσκε, λέγει ὁ γόης, τί σοῦ χρειάζονται;

— Ἀργύρια.

— Θὰ σοῦ δώσω χρυσίον, φθάνει μόνον νὰ μοῦ πληρώσῃς τὴν καταλλαγὴν (κάμπιο.)

— Πληρὼν ὅ,τι θέλεις. Τί πρέπει νὰ κάμω;

— Ἄ! μικρὰ πράγματα... νὰ πάρῃς τὸ κον-
(Φυλλάδιον 4 τόμ. ΣΤ').

δულάκι σου καὶ νὰ γράψῃς μίαν λέξιν... μίαν μόνην λέξιν.

— Δέχομαι!

— Νὰ ἴσα ἴσα καὶ ἡ λέξις τὴν ὁποίαν σοῦ ζητῶ. Ἀγαπῶ τὴν τάξιν, νεανίσκε... πρόκειται νὰ βάλῃς ἐδῶ εἰς τὸ πλάγι τὸν τύπον... τίποτε ἄλλο...

— Τώρα, λέγει ὁ πλάνος, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὀνομαζόμεθα *κεφαλαιοῖχοι* ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ βάλῃς τὴν γραφὴν μου νὰ κάμῃ συντροφίαν τῆς ἐδικῆς σου.

Καὶ προστίθησι τοὺς βαρβάρους ἐκείνους τύπους, τοὺς ὁποίους μόνοι οἱ Σαμπολιῶνοι τοῦ συναλλαγματος δύνανται νὰ ἐξηγήσουν.

Πληρώσετε, μὲ τὸν νόμιμον τόκον, καὶ εἰς τὴν διαταγὴν μου, τὸ ποσὸν τῶν τὰς ὁποίας ἐλάβετε, ὁ δοῦλός σας.

— Τί εὐγένεια! λέγει ὁ νεανίσκος.

Καὶ τείνει τὸν πῖλόν του, καὶ τὰ χρυσὰ νομίσματα χύνονται εἰς αὐτὸν μὲ τὴν ἀφρονίαν τοῦ μετάλλου τὸ ὅποιον ὀλισθαίνει ἐκ τῆς μηχανῆς τοῦ νομισματοκόπου.

— Νεανίσκε, λέγει ὁ δανειστής, ἐντὸς ἐννε-
νήκοντα ἡμερῶν θὰ μὲ μεταϊδῇς· καὶ, ἂν δὲν τιμήσῃς τὸ ἔγγραφον τῆς ἐξοφλήσεως, θὰ μοῦ δώσῃς τὸ δικαίωμα νὰ σὲ βάλῃ εἰς τὸ κλουβί.

— Ἐννοεῖται.

— Ὑγίαινε λοιπὸν, νεανίσκε· ὅταν λάβῃς ἀνάγκην χρημάτων,

Προσκάλεισέ με καὶ θὰ ἴδῃς...

καθὼς λέγει τὸ τραγοῦδι, τὸ ὅποιον ψάλλει ἡ κόρη μου εἰς τὸ κύμβαλον τὸ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Ἐράρδου, τὸ ὅποιον θὰ σοῦ πωλήσω ἐπὶ καλῇ τῇ πίστει, ὅταν θελήσῃς.

— Καὶ διατὶ τάχα ὄχι τώρα ἀμέσως;

— Νεανίσκε, πολὺ τρέχομεν εἰς τὰς προτάσεις· στάσου πρῶτον νὰ πληρώσωμεν τὸ πρῶτον χρέος καὶ ἔπειτα ἡ πίστις σου θὰ ἦναι πλέον ἀπειρίστος.

Μόλις ὁ δανειστής ἐξέρχεται, καὶ ἰδοὺ ὁ καλὸς μας ὀφειλέτης περιπίπτει εἰς ἔκστασιν ἀπέναντι τῶν κεφαλαίων του· νομίζει ὅτι εἶναι ὄνειρον ὁ αἰφνίδιος οὗτος πλοῦτος· τὸν ψηλαφεῖ, τὸν κωδωνίζει, τὸν ἀνακυλίζει, τὸν κερματίζει ἀκολούθως, τὸν κλασματίζει, τὸν διαιρεῖ· χρυσίον εἰς τοὺς σύρτας του, χρυσίον εἰς τὰ θυλάκιά του ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων· χρυσίον εἰς τὸ βαλάντιόν του, καὶ, διὰ προνοητικῆς ἰδέας, νομίσματά τινα ρίπτονται τυχαίως, καὶ χωρὶς νὰ μετρηθῶσιν, εἰς τὴν τέφραν τῆς ἐστίας.

Ἐλεύσεται ἡμαρ καθ' ἧς ὁ ἀναλωτὴς θὰ λάβῃ τὴν εὐτυχίαν νὰ τὰ ἀνέυρῃ· θὰ διέλθῃ τὴν ὥραν του εἰς τὴν ζήτησιν αὐτῶν, θὰ αἰσθανθῇ ἐλπίδα τινὰ, ἔπειτα χαρὰν διὰ τὴν ἀνεύρεσιν αὐτῶν, ὅτι ἀπολωλότα ἦν καὶ εὐρέθησαν.

Ὅταν δὲ τῆς ὀφειλῆς ὁ Πακτωλὸς διέλθῃ διὰ τῶν διαφόρων ἐχετῶν οὗς ὁ νέος ἡμῶν διήνοιζεν

εἰς αὐτόν, οὐκ ἄνευ εὐγνωμοσύνης ἀναμνησέ-
ται τῆς μαχρίας τῆς λέξεως—*Λέγομαι.*

Ἐννοεῖ πᾶν ὅτι ὁ λακωνικός οὗτος τύπος δίδω-
σι πειητικὸν εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀν-
θρωπίνου γένους.

Μεγάλῃ ἰδέᾳ ὑπῆρξε πραγματικῶς ἡ ἐκνομισμά-
τευσίς, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ
ἡ κινήτοποιήσις τῶν μελῶν αὐτοῦ. Διότι ἐκτοτε,
ὅστις ἔχει σῶμα εἰς τὸ ὑποθηκεῖσθαι αὐτὸ, εἶναι τὸ
αὐτὸ ὥσπερ ἔχει ὄγκον ἀκατεργάστου χρυσοῦ καὶ
τὸν θέτει εἰς χωνευτήριον.

Τῇ ἀληθείᾳ, ἀπορίας ἄξιοι εἰσιν οἱ μαυροὶ μὴ θέ-
λοντες νὰ μείνωσιν ἀντικείμενον ἐμπορίας! Ἀλλὰ
τοῦτο προέρχεται βεβαίως ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἐννοοῦν,
οἱ ἄφρονες! καλῶς τὸ ζήτημα.

Δὲν ἔχω τὴν ἐλαχίστην κληρονομίαν νὰ δώσω
πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὸν δανειστήν μου, δὲν ἔχω μι-
σθὸν ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ δίδω εἰς αὐτὸν μέρος πρὸς
ἐξόφλησιν, δὲν ἔχω οὔτε σπιθαμὴν γῆς νὰ ὑποθη-
κέω, δὲν ἔχω ἐν ἐνὶ λόγῳ μοίραν εἰς τὸν ἥλιον,
καὶ ζητῶ χρήματα!

— Βάλε ἐνέχυρον, μοῦ ἀποκρίνονται, τὸ σῶμά
σου, καὶ ἔχεις χρήματα. Καὶ ἐγὼ ἀπαντῶ — Δέ-
χομαι! καὶ ὑπογράφω... Καὶ ἰδοὺ τὰ ἀγαθὰ
ὅλα τῆς γῆς, καὶ ἰδοὺ ὅλα τῆς ζωῆς αἱ χαρὰί πί-
πτουν ἐπ' ἐμὲ ὡς βραχθαῖα βροχῆ. ὦ! ποῦ νὰ ζή-
σῃ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν σωμάτων ἢ ἐμπορίᾳ!...
ὦ! ποῦ νὰ ζήσουν οἱ νομοθέται οἱ ὅποιοι ἐπενόη-
σαν τὰς συναλλαγματούχας! διότι αὐτοὶ ἔφερον
τὴν ἰσορροπίαν εἰς τὴν στάθμην τοῦ φυσικοῦ δι-
καίου, αὐτοὶ εὗρον τὴν λύσιν τοῦ περιφήμου προ-
βλήματος τῆς ἀπολύτου ἰσότητος.

Πολλοὶ ἀπεφάνθησαν κατὰ τῆς τάξεως ταύτης
τῶν πραγμάτων. Παραλογισμός! Ἡ ἀντιπολίτευ-
σις αὕτη ἔχει ὡς κέντρον τὸν Σατανάν, πρὸς τὸν
ὅποιον ἀμιλλᾶται ὁ δανειστής. Ὁ διάβολος φοβεῖ-
ται διὰ τὴν ἐμπορίαν του, διότι ἀφοῦ πλέον δύνα-
σαι νὰ πωλήσῃς τὸ σῶμά σου, σπανιώτερον θὰ λαμ-
βάνῃς ἀφορμὴν νὰ πωλῇς εἰς αὐτὸν τὴν ψυχὴν σου.

Καὶ ὁ νεανίας μας, ὅστις ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν
αὐτοῦ ἐνενήκοντα ὅλας χαρμωσοῦς νύκτας νὰ
διέλθῃ μέχρις οὗ φθάσῃ ἡ λήξις τῆς προθεσμίας,
ἀφίνει φωνὴν χαρᾶς, καί, τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ τοῦ
ἐμπορικοῦ συναλλάγματος τυπικὴν λέξιν ὑπαινιτ-
τόμενος, τὴν συνθηματικὴν αὐτοῦ ἐπαναλαμβάνων
κραυγὴν, ἀποκρίνεται πρὸς ὅλας τὰς ἡδονὰς τῆς
ζωῆς, πρὸς ὅλας τὰς προσκλήσεις, τὰς διασκεδά-
σεις, τὰ ὄργια...

— *Λέγομαι!*...

Β'. Τὸ νὰ κατορθώσῃ τις νὰ πληρωθῇ.

Τὸ νὰ πληρωθῇ τις παρὰ τοῦ ὀφειλέτου τοῦ παί-
ζων τὸ μονὴ ζυγὸ, ἐπιχειρῶν δηλαδὴ τὰς κινδυνώ-
δεις τῆς οἰκονομίας τύχας, προσκαλῶν εἰς συμμάχίαν
τῆς ἐμπορικῆς θεμίδος τὰς ὀπλοθήκας, εἶναι τὸ ἀλ-
φάβητον τῆς πραγματικῆς πληρωμῆς, εἶναι ὁ κοινὸς
ὁρόμος εἰς τὸν ὁ φρόνιμος δανειστής σπανίως ῥιψοκιν-
δυνεῖ· ἡξεύρει τι θέλουν νὰ εἰποῦν ἔξοδα ὁδοιπορίας.

Ἀλλὰ τὸ νὰ ἐπιτύχῃ ἐξόφλησιν διὰ τῆς ἰσχύος
τῆς πειθοῦς, χωρὶς τῆς συνδρομῆς τοῦ δικαστικοῦ
κλητῆρος, χωρὶς νὰ διαδραματίσῃ προσωπικὴν κρι-
τησίαν, χωρὶς νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ
δικαστηρίου, εἶναι νίκη οὐχὶ τῶν συνήθων, νίκη
τὴν ὁποίαν μόνον εἰς τὸν ἐκλεκτὸν δανειστήν δέ-
δοται νὰ κερδαίνει.

Οἱ ὀφειλέται ὁμοιάζουν τοὺς ἀσθενεῖς· πρέπει
νὰ τοὺς μεταχειρίζεται τις κατὰ τὴν κρίσιν τῶν
καὶ ἰδοὺ πᾶν τὸ μυστήριον τῆς θεραπείας καὶ τῆς
ἐξοφλήσεως.

Υπάρχουν δανεισταὶ τόσοι ἐσφαλμένα φρονού-
τες, ὥστε νὰ διαφιλονεικοῦν εἰς τὸν ὀφειλέτην τὸ
δικαίωμα τοῦ νὰ πῇ καμπανίτην οἶνον ἢ νὰ κερ-
δοῇ εἰς θρονίον ἐν τῷ θεάτρῳ, διὰ τὸν λόγον ὅτι
τὸ ἀργύριον δι' οὗ πληρῶναι τὸ εἰσητήριο ἢ τὸ
ποτήριο τοῦ οἴνου ἡδύνατο κάλλιον νὰ δοθῇ εἰς
λογυριασμόν.

Διότι εἶναι ἀπαιτήσεις παράλογος βέβαια τὸ νὰ
θέλῃς νὰ στερήσῃς ἡδονῆς ἄνθρωπον, ὅστις ἴσα
ἴσα ἐδανείσθη διὰ ν' αὐξήσῃ τὸν κύκλον τῶν χα-
ροκοπιῶν εἰς τὰς ὁποίας ἀκορέστως σπεύδει νὰ
βυθισθῇ.

Ἄν βράσανίσης τὴν χαροκόπον ζωὴν του, προσφι-
λεστέρα γίνεται εἰς αὐτόν, καὶ, καθ' ἣν στιγμὴν
αὐτὸς θὰ παραιτηθῇ αὐτήν, σὺ θὰ ὀπισθοδρομή-
σῃς πρὸς τοῦτο δὲ ἔχω συνῶδον καὶ τὴν κυρίαν
Duche λέγουσαν ἐν τινι αὐτῆς ἄσματι.

Ὡς ὁ ἔρως τὸν ὅποιον θέλει τις νὰ κατασθῇ,
καὶ ἡ κλίσις τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ νὰ ἐμποδίσῃ,
ἂν ἀντίστασιν εὐρίσκη, τόσῳ γίνεται σκληρά.
Ὁ δανειστὴς λοιπὸν χαροκόπου, οὐδὲν καλῆτερον
δύναται νὰ πράξῃ παρὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ζῇ κατ' ἀ-
ρέσκειαν, παραφυλάττων τινὰ τῶν ἀπὸ τῆς τρα-
πέζης ἐγέρσεων ἐκείνων, καθ' ἃς ἡ ψυχὴ ῥέπει πρὸς
τὴν γενναϊότητα, καθ' ἃς τὸ ἀργύριον γαργαλεῖ τὸν
ἄσωτον, καθ' ἃς δοκιμάζει τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπῃ
τὸ μεταλλικὸν αὐτοῦ φορτίον πρὸς ὄφελος τοῦ
πρώτου ἐλθόντος... τότε, λέγομεν, κύριε δανει-
στὰ, παρουσιάσου ἐπιτηδεῖως, σχεδὸν ὡς ἄγνωστος,
ὥσπερ ἡ συνάντησις αὕτη ἦν ὅπως τυχαία, καὶ θὰ
λάβῃς πάραυτα τὰ χρήματά σου ἢ μέρος αὐτῶν,
διὰ βεβαιώσῃς ὅτι δὲν ἤρξασο δι' αὐτὸ καὶ ἅπας
πληρωθεὶς θὰ ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃς:

— Κύριε δὲν ἦτο δὰ τόση ῥία φράσις στερεό-
τυπος πάντων τῶν βικαιοτάτων δανειστῶν.

Ὁ θαρροῦς δανειστὴς, ἀπ' ἐναντίας ζῇ εἰς
κόσμον ἰδεῶν συχνάκις ὀλέθριον εἰς αὐτόν. Τὸ ἐ-
πίμνητον αὐτοῦ ἀναποκατέβασμα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
ὀφειλέτου οὐδὲν ἀποτέλεσμα φέρει, ὅταν ἔχῃ νὰ
κἀμῃ μὲ ὀφειλέτην ἐγκρατῆ τῆς λογικῆς καὶ τῶν
ἐνθυμημάτων τῆς, ἐπιστηρίζοντα τὴν ἄρνησιν αὐ-
τοῦ οὗτω.

— Δὲν δύναμαι, φίλτατέ μου κύριε, νὰ σὲ πλη-
ρώσω χωρὶς νὰ περιπέσω εἰς τὸ τριπλοῦν ἀμάρ-
τημα τῆς ἀδικίας, τῆς ἀνανδρίας καὶ τῆς ἀνοησίας.

« Καὶ ἀδικίας μὲν, διότι θὰ σοῦ δώσω ὅτι δὲν
δίδω εἰς τοὺς ὑπομονητικοὺς δανειστάς.

« Ἀνανδρίας δὲ, διότι θὰ νομίσουν ὅτι ἐπλήρωσα ἐκ φόβου.

« Ἀνοσιίας τέλος, διότι αὐριοὶ ὅλοι θὰ οἰκιστοποιθῶν τὸ δικαίωμα νὰ βουλῇσιν τὸ σπῆτι μου μετὰ τὰ σύρτα φέρτα των.

Ἄρα λοιπὸν!... ὁ δανειστής ἀπέρχεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πεπεισμένος ὑπὸ τῆς ὄντως λογικῆς ἀλληλουχίας τοῦ σωρείτου τούτου.

Ἄν δὲ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο δὲν παράξη τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, ἡ γειννιάζουσα φρουρὰ ὑπιστηρίζει τὴν ἀπόδειξιν, καὶ δι' ἀντιστροφῆς τοῦ κειμένου τῶν νόμων ἐφαρμογῆς, ὁ ὀφειλέτης ἐμβάζει εἰς τὸ φρέσκο τὸν Κ. δανειστήν, καὶ, τὸ ἐσπέρας, ἡ οἰκογένεια τοῦ δεσμώτου πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ δανειστοῦ, ὅστις προστίθῃσιν ἐν ὑστερογράφῳ εἰς τὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς Ἀστυνομίας αἰτησὶν χάριτος, ὅπως ὁ θορυβοποιὸς δανειστής μὴ διέλθῃ τὴν νύκτα του εἰς τὰ πτεῖλα τοῦ δεσμοτηρίου.

Δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἐνίοτε καὶ ὁ θορυβοποιὸς δανειστής κερδίζει τὴν νίκην, καὶ ἰδοὺ παράδειγμα.

Ἡμέραν τινὰ Γερμανὸς τις ῥάπτης καταλαμβάνει τινὰ τῶν ὀφειλετῶν του, προγευόμενον εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Ἀγγλίας· ἰδοὺ λοιπὸν εἰσέρχεται καὶ αὐτός, καθίζει εἰς παρακειμένην τινὰ τράπεζαν, καὶ, ἀφοῦ πολλάκις προσήλωσεν αὐστηρὸν ἐπὶ τοῦ πελάτου του βλέμμα,

— Γκύριε, τοῦ λέγει, ὅταν γκρέωσται κáινεις εἰς τὸν ῥάμπτην ντου μπλήρνει.

Ὁ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον.

« Ὅταν χρεωστῆς εἰς τὸν ῥάμπτην σου πρέπει νὰ τὸν πληρῶνῃς »

Ὁ ὀφειλέτης ἐθεώρησεν ὀρθότερον νὰ δώσῃ τόπον τῇ ὀργῇ, καὶ δὲν ἤνοιξε τὸ στόμα.

Ὁ ῥάμπτης ἐπαναλαμβάνει τὴν προσφιλῆ φράσιν του ὑφόνων εἰς ἐκάστην ἐπανάληψιν τὸν τόνον τῆς φωνῆς.

Εἰς τὴν πέμπτην ῥητορικωτάτην ὄντως τοῦ δανειστοῦ ἀπορροφῇ, ὁμοιοπαθὴς τις τῷ δανειστῇ ἡμῶν ἥττον δ' αὐτοῦ ὑπομονητικὸς, ἐγείρεται, προχωρεῖ πρὸς τὸν Γερμανὸν καὶ, μιμούμενος τὴν προφορὰν αὐτοῦ,

— Μπόσα, τοῦ λέγει, σοῦ γκριουστᾶ, φίλε μου;

— Ντύο κιλιαντες ντράχμαις.

— Πᾶρ' ταις, λέγει ὁ καλὸς κάγαθὸς οὗτος ἀνὴρ, ἀνοίγων τὸ χαρτοφυλάκιόν του, καὶ ἄφησε τὸν κύριον νὰ προγευματίσῃ μετὰ τὴν ἡσυχίαν του.

Ὁ ὀφειλέτης, ἐν τούτοις, εἶχεν ἐγερθῇ, θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τὴν προσφορὰν.

— Κύριε, λέγει ὁ ὑποχρεωτικὸς τοῦ ξενοδοχείου φοιτητής, οὐτ' εὐχαρίστησιν κἄν δὲν μοῦ ὀφείλεις· δὲν ἠμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ πόσον βδελύττομαι τὴν κατηραμένην αὐτὴν γερμανικὴν προφορὰν· μοῦ ἐρεθίζει τὰ νεῦρα σὰν διάβολος, καὶ θεωρῶ ὡς εὐτυχίαν μου, ὅτι ἀπαλλάχθην αὐτῆς μετὰ τόσῳ μηδαμινὸν πρᾶγμα.

Δὲν συμπεραίνομεν δὲ διὰ τῶν προτάσεων τού-

των ὅτι ὁ δανειστής πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ περιστάσεις τοιαύτας· οὐδὲ προτείνομεν αὐτὰς ὡς τελεσφόρον ἐξοφλήσεως μέσον. Ὁ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπιχειρῶν ν' ἀκολουθήσῃ δανειστής, πολλὰ ὑποδημάτων ζεύγη θὰ φθέρῃ ἰσως, ἕως οὗ εὕρῃ τόσον ἐκφραστικὴν κατὰ τῆς τευτονικῆς προφορᾶς ἀντιπάθειαν.

Ἄλλ' ἀποφαινόμεθα ὅτι ὁ ἀξίων νὰ πληρωθῇ τὰ χρήματά του δανειστής, πρέπει νὰ ἔχῃ πόδας ἐλάφου, ὀφθαλμὸν μυίας, ἀκοὴν κυπρίνου μήπω τηγανισθέντος.... Ἄν δὲ δὲν ἦνε φρενολόγος, δὲν δύναται δηλαδὴ νὰ εἴπῃ — ὁ ἄνθρωπος οὗτος φρενεῖ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, — πρέπει νὰ ἦναι τοῦλάχιστον φρεσιγνωμολόγος, νὰ δύναται, μετὰ ἄλλους λόγους, νὰ εἴπῃ βλέπων πρόσωπόν τι:

— Ἰδοὺ κεφαλὴ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον πηγαίνοντα εἰς ζήτησιν κεφαλαίων...

Καὶ τότε πλέον ἀπαιτοῦνται πόδες, πόδες ταχεῖς, ἀκάματοι, διὰ ν' ἀκολουθῇ τὸν ὀφειλέτην· καὶ ἀφοῦ ἄπαξ τὸν καταλάβῃς εἰς τὸ πρόθυρον πύλης τοκιστοῦ ἢ γλῶσσα τότε πλέον ἐκτελεῖ τὰ λοιπά.

Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τοῦ ὅτι ὁ προσέχων τοῖς ὦσι δανειστής ἐπιτυγχάνει πολλάκις ὀφέλη ἀνέλπιστα, ἔστω τὸ ἐξῆς παράδειγμα.

Τῇ ἐπαύριον τῆς λήξεως συναλλάγματός τινος 400 δραχμῶν, τὸ ὅποιον ἐλησμόνησεν ἀναμφιβόλως νὰ ἐξοφλήσῃ, ὁ νέος... υἱὸς γερουσιαστοῦ, εἶχε προσκαλέσει φίλους τοῦ τινος εἰς πρόγευμα εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Ἀρατολῆς.

Μετὰ τὸ πιεῖν αὐτοὺς, ὁ Κ. υἱὸς τοῦ γερουσιαστοῦ ὑπανοίγει τὴν θύραν, ζητεῖ λιγυρὰ τῇ φωνῇ παιγνιόχαρτα, καὶ ρίπτει μετὰ πατάγου εἰκοσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης εικοσάδραχμα, ἔστω καὶ λίρας.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀμφιτρύωνος διαπερᾶ εἰς προσεχῇ τινὰ αἰθουσάν ἐν ἣ ὁ τραπεζίτης Μ... γεύεται μετὰ τῆς οἰκογενείας του· ἀκούει τὸν ἦχον τοῦ χρυσοῦ, ἀναγνωρίζει τὸν συμποσιάρχην.

Ἡ τύχη τὸ φέρει ὥστε ὁ τραπεζίτης Μ... νὰ ἦναι ὁ κομιστής τοῦ μὴ ἐξοφληθέντος γραμματίου τῆς προτεράιας· καὶ τὸ φέρει ὁ διάβολος ὥστε νὰ κρατῇ ἐπάνω του τὸ γραμματίον αὐτό. Ἐμπνευσίς τις λοιπὸν τοῦ ἔρχεται· ἐγείρεται τῆς τραπέζης, ἐκβάλλει τὰ δίοπτρά του, παρακαλεῖ τὴν γυναῖκά του νὰ τοῦ διευθετήσῃ τὴν κόμην του, ὡς τὴν τοῦ ὑπρέτου τοῦ ξενοδοχείου, συμβουλευέται κενοσπουδῶν τὸ κάτοπτρον, καὶ κινεῖ τὸ μάρτυρον του, καὶ μετασχηματίζεται οὕτως εἰς ὑπρέτην. Μεταβάλλει δὲ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, βραχέειν συνήθως, εἰς φωνὴν ὑπόβρινον. Καὶ οὕτως ἔχων, διαρρήγνυται κορῶν — ἰδοὺ, κύριοι!... ἰδοὺ... ἰδδδδ... ἰδδδδδδ...!

Ὁρᾷ εἰς τὴν αἶθουσαν· ὁ νεανίσκος Χ... πληρῶναι τοῦ γεύματος τὴν τιμὴν.

Ὁ τραπεζίτης ἐξέρχεται λάθρα, καὶ, μετὰ παρέλευσιν στιγμῆς, ὁ ἀληθὴς ὑπρέτης κομίζει, ἐκ μέρους κυρίου τινος, ὅστις ὅτι καὶ ἐξῆλθε, παλαιόχαρτόν τι, τὸ ὅποιον ὁ Ἀμφιτρώων ἀναγνω-

ρίξει ὡς τὸ γραμματίον τῆς προτεραίας, κεκοσμη-
μένον ὅμως ἤδη τῷ τύπῳ τῆς ἐξοφλήσεως.

Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἀναλογιζόμενοι, οἱ ἔχον-
τες νὰ κάμνωσιν ἐξοφλήσεις πρέπει νὰ λαμβάνωσιν
ὕπομονήν.

Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἀποσιωπήσωμεν εἰς τοῦτο
τοῦ λόγου ἐλθόντες, καὶ τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα
σοφίαν τοῦ γερω-Χριστοφόρου, οὗ ἐνδοξον διετη-
ρήθη τὸ ὄνομα ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν τοκιστῶν.

Ὁ γερω-Χριστόφορος οὗτος εἶχε διέλθει τὰ δύο
τῆς ζωῆς αὐτοῦ τρίτα δανείζων, καὶ τὸ τελευταῖον
τρίτον ἡσυχολήθη εἰς τὰς εἰσπράξεις τῶν δανείων.

Εἶχεν οὗτος ἀποσκορπίσει πᾶν βίαιον πρὸς
ἀπότισιν μέσον· οὐδέποτε ἠπέλκει· πάντοτε παρε-
κάλει· μετὰ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἦτει, ὁ
ἀγαθὸς ἀνὴρ! τὸν ὀφειλέτην τὰ κεφάλαιά του...
ἐπλησίαζεν οὗτος τὸν ὀφειλέτην του, ὡς ἕτερός τις
ἤθελε πλησιάσει τὸν δανειστήν του

— Φίλε μου, σοῦ ἔλεγε, γνωρίζω τὴν καρδίαν
σου, καὶ ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω μίαν χάριν...
δός μου μερικὰ χρήματα.

— Πῶς, κύριε Χριστόφορε, αὐτὸ δὲν εἶναι χάρις,
εἶναι χρέος.

— Εἰγὼ θέλω νὰ λησμονήσω ὅτι εἶσαι ὀφειλέτης
μου, φθάσε μόνον νὰ μὴ τὸ λησμονήσης σύ...
Πίστευσέ με, φίλε μου, δὲν εἶμαι πλούσιος.

Καὶ ὁ Κ. Χριστόφορος ἤρχιζε καὶ σοῦ ἐξετύλισεν
Ἰλιάδα ὅλην δυστυχημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπῆλθον ἐπὶ
τε τὴν οἰκογένειάν του καὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς
του.

Ὅταν ὁ κύρ Χριστόφορος εὗρισκεν ἀκατάστα-
τόν τινα ὀφειλέτην, κατέφευγεν εἰς ἕτερον οὐχ
ἥττον ἐπιτηδεῖον μέσον· κατῴρθου νὰ ἐλκύσῃ ἐπὶ
τῆς ὑποτιθεμένης δυστυχίας του τὴν συμπάθειαν
τῶν γειτόνων, τῶν ὑπηρετῶν, τῆς θυρωροῦ, τοῦ
διὰ τὰς ἐξωτερικὰς ὑπηρεσίας ὑπηρετοῦ· καὶ τὸ
ἐσπέρας, ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἐπέστρεφεν, ἡ θυρωρὸς
τὸν ἀντίκρυζε πρώτη βλέπουσα αὐτὸν μετὰ συγχι-
νήσεως.

— Ἦλθε δὲ ἀλήθεια καὶ ὁ γερω-Χριστόφορος!...
δὲν εἶναι εὐτυχής, ὁ καῦμένος αὐτὸς ὁ Κύρ Χριστό-
φορος.

Μόλις ἀπαλλαττόμενος τῆς γλώσσης τῆς θυρω-
ροῦ, ὁ Κ. ὀφειλέτης μας ἐνέπιπτεν εἰς τὴν γλώσσαν
τῆς οἰκονόμου.

— Θεέ μου! πόσον ἀξιοσεβαστος εἶναι ὁ καλὸς
αὐτὸς Κ. Χριστόφορος... Ἐλησμονήσα δὲ νὰ σᾶς
τὸ εἶπῶ, ἦλθε χθές... ἔλεγεν ὅτι πολλὴ θὰ εὐχα-
ριστεῖτο, ἂν ὁ κύριος ἠδύνατο νὰ τὸν ἐνθυμηθῇ, ὡς
αὐτὸς ἐνθυμεῖται τὸν κύριον, καὶ νὰ τοῦ ἀποδώσῃ
μικροτάτῳ τι πρᾶγμα.

Ὅταν ὁ ὀφειλέτης ἔδιδεν ἐπιστολήν τινα εἰς τὸν
ὑπρέτην, οὗτος ἡρώτα ἂν ἦτο διὰ τὸν Κύρ Χρι-
στόφορον καὶ ἔλεγε.

— Ἀξίζει ὅσον βαρεῖ, ὁ καῦμένος αὐτὸς ὁ Κύρ
Χριστόφορος. Ἦλθε δὲ χθές... εἶναι ἀξιοδάκρυτος
τῇ ἀληθείᾳ...

Ἐν ταῦτοις ὁ πτωχὸς κεφαλαίουχος ἐτελεύτησε

καταλιπὼν μόνον εἴκοσι-πέντε χιλιάδων δραχμῶν
εἰσόδημα!... πρὶν ὅμως ἡ δώση λογαριασμὸν εἰς
τὸν οὐρανόν, εἶχε τὴν ἐπιτηδεύοντα νὰ κανονίσῃ
ὅλους ὅσους εἶχε μετὰ τῆς γῆς· εἶχεν ἐφαρμόσει
εἰς τὰς ἐξοφλήσεις τὸ ἀξίωμα μύθου τινὸς τοῦ Αἰ-
σώπου, μεθερμηνευόμενον εἰς παροιμίαν δημώδη.

« Μὲ τὸ καλὸ τρώγεται πλεόπετο ψωμί, παρὰ
μὲ τὴν κακίαν. »

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν) Π. Γ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

ΥΠΟΚΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΩΝΗΣ.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὅτε εἰσέτι
οἱ πατέρες μας... (ἀλλ' ὄχι, οἱ πατέρες μας ἐφό-
ρουν τότε ἀναξυρίδας καὶ τιάρας περσικὰς (κλῆπα-
κια) καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν δουλικὴν περιβολὴν), ὅτε
εἰσέτι ἐν Εὐρώπῃ ἐνδύοντο τὰ δαντέλλινα ἐπιστή-
θια (jabots), τὰ κολλητὰ πανταλόνια, τὰ ψαλιδω-
τὰ φράκα καὶ τὰς φαινάκας, ὑποκριτὴς τις, ἄγνω-
στος ὅπως περιέμενεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ διευ-
θυντοῦ τοῦ πρωτίστου θεάτρου τοῦ Λονδίνου.

Ὅταν ἐφθασεν ἡ σειρὰ του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοῦ
διευθυντοῦ, ὄχι ὡς παρ' ἡμῖν εἰσέρχονται ἐπὶ αἰτή-
σεσιν, εἰς ὑπουργοῦ τινος εὐθὺ εἰς τὴν αἴθουσαν
καὶ ἀπαξάπαντες, ἀλλ' ἀφοῦ περιέμενεν ὥ-
ρας εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ὁ ἀλαζὼν θεατρῶνης,
κρίνων αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ του, τὸν ἐδέχθη
ὄρθιον καὶ ἠκροάσθη αὐτοῦ χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ,
καθ' ὃν χρόνον ὁ κωμμοτὴς ἐδοστρίχιζε τὴν κόμην
του, καὶ ὁ ὑπηρετὴς ἔκοπτε τοὺς τίλους τῶν
ποδῶν του.

— Τίς εἶ; τοῦ λέγει, ποῦ ἠγωνίσθης; τί βούλη;

— Εἶμαι ὁ Μάθιους, ἐπαιζα εἰς ἐπαρχιακὰς
πόλεις, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ παραστήσω εἰς Λονδίον.

— Τί πρόσωπα;

— Τὰ κωμικά...

Καὶ κωμικὴ ἐφάνη ἡ ἀπάντησις εἰς τὸν ἐκλαμ-
πρότατον διευθυντὴν, διότι ὁ πτωχὸς ὑποκριτὴς τὰ
εἶχε χάσει ὡς ἐκ τῆς αὐθαδείας αὐτοῦ, καὶ ἐψιθύρι-
σε τὰς τελευταίας λέξεις του μετ' ὅσον κλαυ-
θμηρὸν, στρέφων καὶ ἀναστρέφων τὸν γύρον τοῦ
πίλου του, ὥστε ὁ διευθυντής, ὁ ὑπηρετὴς καὶ ὁ κωμ-
μοτὴς συγχρόνως ἀνεκάγχασαν μέγα.

— Διάβολε! ἐκραύγασεν ὁ πρῶτος, σὺ εἶσαι
κωμικώτερος παρ' ὅτι φαντάζεσαι. Ἄλλ' ἡ συνα-
γὰ τῶν ὑποκριτῶν μου εἶναι πλήρης, φίλτατε,
καὶ δὲν δύναμαι νὰ πράξω τι ὑπὲρ σοῦ.

Καὶ ἀποπεμφθεὶς οὕτως, ὡς ἐπαίτης, ὁ ὑποκρι-
τὴς ἔφυγε, περίλυπος μέχρι θανάτου, ἐνῶ ὁ διευ-
θυντὴς ἐτελείωνε τὸν καλλωπισμὸν τοῦ τραγουδῶν.

Μολαταῦτα ὁ Μάθιους, μεταγνοὺς εἰς τὸ πρόθυ-
ρον, ἀνεφάνη πάλιν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ θαλάμου.